

LAADULLISESTA SISÄLLÖNANALYYSISTÄ

Aineiston ja teorian suhde

INDUKTIIVINEN ANALYYSI

- Tulokset/teoria muodostetaan aineiston perusteella
- Tutkimuskysymykset muotoutuvat analyysin edetessä

ABDUKTIIVINEN ANALYYSI

- Tulokset/teoria muodostetaan aineiston ja teoreettisen viitekehyksen perusteella
- Teoreettinen viitekehys ohjaa tutkimuskysymysten muotoilua

Aineiston ja teorian suhde

INDUKTIIVINEN ANALYYSI

- Tulokset

Puhdas induktiivinen analyysi käytännössä mahdotonta, havaintoja ei pysty kuvaamaan ilman ennakkokäsityksiä tutkittavasta ilmiöstä

ABDUKTIIVINEN ANALYYSI

- Teoreettiset väitteet/teoria
- Teoreettinen viitekehys ohjaa tutkimuskysymysten muotoilua

Aineistolähtöisyys

- Aineistoa tarkastellaan kokonaisuutena
 - Valottaa jonkin yksikölliseksi ymmärretyn sisäisesti loogisen kokonaisuuden rakennetta
 - Kaikkea aineiston materiaalia ei kuitenkaan tarvitse hyödyntää
- Johtolangoiksi eivät kelpaa tilastolliset todennäköisyydet
 - Rajoituksena usein jo pelkästään yksiköiden rajallinen määrä

Analyysitavoista

- **Analyysi** on apukeino, jolla luodaan aineistoon selkeyttä
 - Aineiston tiivistäminen sen sisältämää informaatiota kadottamatta
 - Informaatioarvon kasvattaminen luomalla hajanaisesta aineistosta selkeää ja mielekästä

(Eskola & Suoranta 1998)

Sisällönanalyysin vaiheet

- Aineiston purkaminen
- Aineistoon tutustuminen
- Aineiston järjestäminen
- Aineiston koodaaminen
- Koodien yhdistäminen, vertaaminen, erittely

Pilkkominen

- Kategorioiden ja alakategorioiden muodostaminen

Käsitteellistäminen

- Linkitys kategorioiden välillä
- Esimerkkien antaminen kategorioista
- Analyysin kirjoittaminen tekstimuotoon

Uudelleen
kasaaminen

Sisällönanalyysin vaiheet

- Havaintojen pelkistäminen Pilkkominen + Käsitteellistäminen
 - Aineisto pyritään pelkistämään ilmiötä kuvaaviksi esimerkeiksi ja näytteiksi, havainnoiksi, joilla on yhteisiä piirteitä, ja joihin pätevät samat säännöt
- Arvoituksen ratkaiseminen Uudelleen kasaaminen
 - Tulosten tulkintaa, havaintojen selittämistä ja ymmärrettäväksi tekemistä, jossa havainnoille etsitään merkitystulkintoja ja kausaalisuhteita, ja suhteutetaan havaintoja teoreettiseen viitekehykseen ja aiemmista tutkimuksista johdettuihin selitysmalleihin

Erityiset analyysitekniikat

- Sisällönanalyysia voi ohjata tutkimusongelmaan ja teoriataustaan kytkeytyvät erityiset nimetyt metodit
 - Esim. teemoittelu, tyypittely, diskurssianalyysi, IPA...
 - Analyysimetodilla **fokusoidaan huomio** aineiston relevantteihin sisältöihin ja **esitetään tulkinat** teoriataustaan suhteutettuna mielekkäällä tavalla

Fakta- ja näytenäkökulmat laadulliseen aineistoon

(Alasuutari 2011)

- **Faktanäkökulma:** Tutkijalla käytännöllinen (kapea) käsitys totuudesta tai todellisuudesta, jonka hän haluaa tutkimuksellaan tavoittaa
 - Kiinnostus tutkittavien todelliseen käyttäytymiseen tai mielipiteisiin
 - Kiinnostus siihen, mitä todella tapahtui/miten jokin toimii

Fakta- ja näytenäkökulmat laadulliseen aineistoon

(Alasuutari 2011)

- **Faktanäkökulma:**
 - Aineisto toimii indikaattorina tai todistuksina todellisuudesta sellaisena kuin se on
 - Aineiston tarkkuus ja informanttien rehellisyys ensisijaisen tärkeää (vrt. poliisitutkinta)
 - **Ongelma:** millään metodilla ei tavoiteta objektiivista totuutta → on hyväksyttävä, että tulokset ovat viitteellisiä tai kuvaavat kenties vain osaa ilmiöstä

Fakta- ja näytenäkökulmat laadulliseen aineistoon

(Alasuutari 2011)

- **Näytenäkökulma:** Aineisto ei todellisuuden heijastuma **vaan tutkittavan todellisuuden osa**
 - Tutkija etäännyttää itsensä tekstin konkretiasta
 - Ei **MITÄ** sanotaan, vaan **MITEN** sanotaan
 - Kiinnostus siihen, minkälaisia *merkityksiä* aineisto ilmiöstä rakentaa

Fakta- ja näytenäkökulmat laadulliseen aineistoon

(Alasuutari 2011)

- Näytenäkökulma:
 - Sosiaalisen konstruktionismin lähtökohta
 - Todellisuus rakentuu sosiaalisissa prosesseissa ilmenevinä merkityksinä
 - Todellisuutta tarkastellaan aina jostakin näkökulmasta, joka ei ole ihmisistä riippumaton
 - Tietyt todellisuuden kuvaukset historiallisia, ajasta ja paikasta riippuvaisia → muutos todellisuuskäsityksissä on mahdollinen ja jatkuvasti tapahtuva

Fakta- ja näytenäkökulmat

- Eri näkökulmilla eri aineistotyytit ja fokus

FAKTA-

aineisto indikaattoreina
ja todistuksina → kysely,
kenttätutkimus
(observointi &
haastattelu)

→ Pääpaino tekstin
asiasisällöllä

NÄYTE-

aineisto näyte
todellisuudesta →
tekstien merkitykset:
interaktio, narratiivisuus,
jäsenyyskategoriat

→ Pääpaino tekstien
diskursseissa

Viikkotehtävä 2

- Litteroi keräämäsi haastatteluaineisto (tai osa siitä)
 - Litteroinnin tarkkuus riippuu näkökulmastasi
- Ota tekstiaineisto mukaan seuraavaan klinikkatapaamiseen
 - Harjoitteleme sisällönanalyysia yhdessä tekstinkäsittelyohjelmalla (esim. Word)